

АНАЛІЗ ЯКОСТІ ВОДОПОСТАЧАННЯ УКРАЇНИ

© О. Прядко¹, В. Ткачук², 2017

¹ Національний університет біоресурсів і природокористування України, Київ, Україна,

² Луцький національний технічний університет, Луцьк, Україна

Загально відомим фактом є те, що вода є основною речовиною, яку споживає людина, а її якість впливає на стан здоров'я населення. Для питного водопостачання в Україні використовуються поверхневі та підземні прісні води. Централізоване водопостачання на 80% забезпечується за рахунок поверхневих вод, які мають антропогенне забруднення. Зростаюче забруднення води поверхневих водойм, підсилене неефективною роботою водопровідних очисних споруд, створює серйозну проблему отримання якісної питної води. Централізованим водопостачанням в Україні забезпечено 450 міст, 783 із 891 селища міського типу, а також 6490 із 28584 сільських населених пунктів, що охоплює понад 70% населення країни [1]. Як свідчать дані моніторингу, якість поверхневих вод постійно погіршується внаслідок безпосереднього скидання у водойми господарсько-побутових або промислових стічних вод. Натомість протягом останніх десяти років простежується тенденція до зниження обсягів скидання у водойми забруднених господарсько-побутових стічних вод. Крім поверхневих водойм, до централізованого питного водопостачання залучено підземні джерела. Вони є важливим, а подекуди єдиним джерелом водопостачання населення, особливо сільського. При цьому близько половини обсягів підземної води, що подається тільки комунальними водопроводами, не відповідає чинному стандарту на питну. У більшості випадків це зумовлено надлишковим вмістом мінеральних речовин у водовмісних ґрунтах, де формуються підземні води. Під наглядом санітарно-епідеміологічних станцій перебуває близько 19139 централізованих систем питного водопостачання. При цьому частка водопроводів, які не відповідають санітарно-гігієнічним вимогам, постійно зростає [2]. Як відомо, якість питної води централізованих систем водопостачання залежить від якості вихідної води, ефективності технологій її підготовки, методів кондиціонування артезіанської води, а також стану водопровідних мереж і регулярності їх експлуатації. Серед основних причин відхилення стану водопроводів від гігієнічних вимог домінує відсутність водоохоронних зон (76-69%), необхідного комплексу очисних споруд (13-18%) та знезаражувальних установок (16-22%). Відсутність зон санітарної охорони є найбільш характерною для сільських водогонів (понад 50% об'єктів). Частка відомчих водопроводів, які не мають водоохоронних зон, становить 11-15%, а комунальних - 5-8%. Необхідний комплекс очисних споруд відсутній у 6-7,5% сільських, 4-5% відомчих та 3-5% комунальних водопроводів. Відсутність знезаражувальних установок також частіше відзначається на сільських водогонях (11-13%). Для відомчих і комунальних водогонів цей показник становить 3-4 та 2-3% відповідно. Найбільша кількість проб питної води з мереж України відхиляється від нормативів чинного стандарту за органолептичними показниками (63-72%). Найгірша якість питної води у системах централізованого водопостачання з відхиленням від державних санітарних норм і правил за санітарно-хімічними показниками реєструється у Запорізькій (20,0%), Дніпропетровській (19,6%), Миколаївській (17,5%), Херсонській (16,1%) та Київській (15,7%) областях. Бактеріологічне забруднення, яке перевищує нормативи, частіше фіксується у Тернопільській (7,4%), Закарпатській (7,3%), Харківській (7,2%), Вінницькій (7,0%), Миколаївській (6,9%) та Кіровоградській (5,6%) областях.

Таким чином, важливим залишається питання надійного знезараження води, які містять постійну загрозу вторинного забруднення води. З метою поліпшення якості питної води, що подається населенню, необхідно ширше використовувати підземні води, вести постійний еколого-гігієнічний моніторинг якості води поверхневих водойм, використовувати додатково очищену воду, яку отримують у локальних водоочисних установках колективного використання або з індивідуальних фільтрів.

1. Сафранов Т. А. Екологічні основи природокористування: навч. посібник /Т. А. Сафранов. – Львів : Новий світ–2000, 2004. – 248 с. 2. Galina Gumenyuk, Olga Pjadko Harmonization of quality requirements of drinking water / th Central European Congress on Food 2016 — Food Science for Well-being (CEFood 2016): Book of Abstracts. — 23-26 May 2016. — К.: NUFT, 2016. —136-137 p.